

ارز و تقویت ریال می‌شود؟

از بازار آزاد بخرند.
 اگر نرخ ارز تثبیت شد، رانت‌خواری هم کم خواهد شد و بسیاری از بنگاه‌های دولتی کرکره‌شان پایین کشیده می‌شود. آنها از این به بعد باید با مدیریت و ابتکار امورشان را بگذارند.
 ● شما به دو مسأله یکی تأثیر کنترل هزینه‌های دولتی در امور صادرات و دیگری تجدیدنظر در نرخ تعرفه‌های گمرکی اشاره کردید و فرمودید که در صادرات باید ایستگاه‌های بازدارنده حذف شوند. آیا موانع دیگری هم در این راه وجود دارد؟

○ شهرداری‌ها هم باید مساعدت کنند، بیمه اجتماعی و ممیزان مالیاتی نباید صادرکننده‌ها را اذیت کنند. با این که صادرکننده‌ها معافیت کامل مالیاتی دارند، ولی اثبات اینکه مؤسسه‌ای معاف است، منوط به قبول دفاتر است. سازمان‌های بیمه اجتماعی، کارگاه‌های صادراتی را با قوانین غیرشفاف اذیت می‌کنند. کارت بازرگانی باید بی‌قید و شرط صادر شود و هیچ قانونی نباید جلوی کار صادرات را بگیرد. هنوز ۱۲ ایستگاه بازدارنده در سر راه توسعه صادرات وجود دارد که باید از بین بروند. اما رویهم رفته، یکسان‌سازی نرخ ارز زمینه‌ای برای برنامه‌ریزی مناسب از سوی صادرکننده است.
 ● مجدداً از شما تشکر می‌کنیم.

مصاحبه از: محسن ایلچی

○ نه، نمی‌شود. باعث رونق می‌شود.
 ● به هر حال، کاهش قیمت ارز به ضرر صادرکننده است؟
 ○ نه، بر عکس، در شرایط تثبیت نرخ ارز فرق نمی‌کند، چون نرخ به طور ثابت ۸۰۰ تومان است.
 ● پس شما معتقدید که تک نرخی کردن ارز بر صادرات غیرنفتی تأثیر منفی ندارد، بلکه باعث رشد تراز بازرگانی ایران یا سایر کشورهای خارجی می‌شود؟
 ○ و نیز از نظر کلی تک نرخی کردن برای اقتصاد کشور ضرورت دارد. در واقع، تک نرخی نبودن ارز ناشی از اقتصاد بیمار است.
 ● برخی معتقدند که تک نرخی شدن ارز، به نحوی که مابه‌التفاوت ریالی آن برای مصرف‌کنندگان در بودجه سالانه دیده شود، سودی ندارد و همچنان فسادآور است و تولید رانت می‌کند؟
 ○ نه، فساد کم می‌شود. اگر دلار به طور یکنواخت، ۸۰۰ تومان بشود، مابه‌التفاوت ارز دیگر مطرح نیست.
 ● به نظر شما، آیا تک نرخی شدن رژیم ارزی کشور سیاستی پایدار و بلندمدت است یا اینکه حرکتی سیاسی است؟
 ○ الآن بوی سیاسی می‌دهد، ولی اگر در پنج سال آینده رژیم ارزی تک نرخی باقی بماند، اقتصاد ایران حرکت و مسیر خود را پیدا می‌کند. بدین ترتیب، در ارز فساد نخواهیم داشت و مسیرش اصلاح می‌شود. در حال حاضر، ۸۵ درصد درآمدها از نفت است. پس باید تک نرخی کنیم تا برخی مؤسسه‌ها و شرکت‌ها ارز بیشتری را

پژوهشگاه علوم انسانی
 دکتر حکیمی پور:
 رتال جامع علوم انسانی

اقتصاد کشور را باید از دلاری شدن

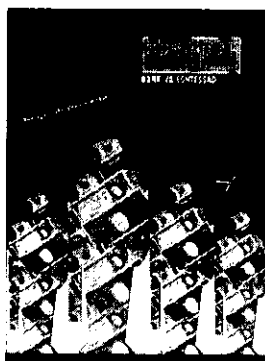
نجات دهیم

که در دوره‌های مختلف سیاست‌های اقتصادی کشور مورد توجه بوده، به طوریکه همواره این مسأله از سوی سازمان‌های بین‌المللی مطرح شده که نرخ دلار در برابر ریال نامشخص است و باید نرخ معینی را برای آن در نظر گرفت، ولی متأسفانه به جهت نامساعد بودن شرایط

● بانگامی به برنامه‌های اول و دوم توسعه، به راحتی در می‌یابیم که سیاست چند نرخی ارز آثار سوئی در اقتصاد کشور بجا گذاشته است. نظر جنابعالی در این مورد چیست؟
 ○ موضوع تک نرخی شدن ارز یکی از موضوعاتی است

یکسان سازی نرخ ارز یکی از مهمترین اهداف برنامه سوم توسعه در حوزه بازار پول بشمار می‌رود که در بودجه سال ۸۱ در نظر گرفته شده است و به نظر می‌رسد که اجرای آن به عنوان یک ضرورت در اقتصاد کشور الزامی است. اما این که آیا شرایط برای اجرای این سیاست فراهم است یا خیر، موضوعی است که مورد نقد و بررسی بسیاری از صاحب نظران و تحلیلگران اقتصادی و بانکی قرار گرفته است.

آنچه می‌خوانید، گفت و گویی است با دکتر ابوالقاسم حکیمی پور، عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی و کارشناس ارشد بانک سپه در همین زمینه.

شرایط لازم برای تک نرخی شدن ارز در کشور است، ضمن اینکه برای اجرای این سیاست باید از پشتوانه ارزی مناسبی هم برخوردار باشیم.

● تثبیت نرخ دلار چه تأثیری در روند فعالیت صادرکنندگان خواهد داشت؟

○ اگر دلار ۱۷۵ تومانی حذف شود و سیاست تک نرخی شدن با همان نرخ ۷۹۰ تومان اقلأً برای چند سال ثابت باقی بماند، می‌تواند خط‌مشی صادرکنندگان غیرنفتی را تعیین کند و حتی موجب تشویق آنها هم خواهد شد.

● در حال حاضر، هر ساله حدود ۵ میلیارد دلار برای خرید کالاهای مصرفی به نرخ ۱۷۵ تومان به وزارتخانه‌ها فروخته می‌شود. چنانچه نرخ جدید بالاتر از این رقم باشد (۷۹۰ تومان) وزارتخانه‌ها مابه‌التفاوت این قیمت را از کجا باید تأمین کنند؟ آثار این قضیه در کسری بودجه چه خواهد شد؟

○ مطابق اصل ۴۳ قانون اساسی دولت موظف به حمایت از ائتلاف آسب‌پذیر جامعه است، لذا پیش‌بینی شده است که این مابه‌التفاوت از حساب جداگانه‌ای پرداخت شود.

● با توجه به اظهارنظرهای مختلف کارشناسان و با توجه به زمان کمی که تا ارایه بودجه سال ۸۱ توسط رئیس جمهوری باقی مانده، آیا فکر می‌کنید که این سیاست برای اجرا از سال آینده، اعلام خواهد شد؟

○ کارشناسان بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی معتقدند که باید این موضوع عملی شود و اگر هم در این ارتباط مشکلاتی وجود داشته باشد، در موقع اجرا

در سیستم مرتفع خواهد شد. اما به هر حال معتقدم که باید برای اجرای این سیاست فرصت بیشتری داد تا بتوانیم این ارزی دیرینه را با شرایط مناسبتری عملی کنیم، زیرا اگر این تصمیم در اجرا با عدم موفقیت روبرو شود، موجب عدم اعتماد متقابل مردم و مسوولان خواهد شد.

● اگر صحبت خاصی هم دارید، بفرمایید.

○ باید کارشناسان بانک مرکزی دیگر کارشناسان را نیز در روند تصمیم‌گیری‌های اقتصادی دخالت دهند، چون مسایل مهم اقتصادی را نمی‌توان در پشت درهای بسته تصمیم‌گیری کرد و لازم است که از نظریات سایر صاحب‌نظران نیز استفاده شود. از سوی دیگر، با توجه به شرایط فعلی اقتصاد کشور، باید نسبت به صندوق مازاد درآمدهای ارزی توجه بیشتری اعمال کرد تا چنانچه هر زمان مشکلات ارزی در کشور بوجود آمد، بتوان با تزریق ارز به جامعه، از عواقب این مسأله در جامعه کاست.

● از شما به خاطر حضور در این مصاحبه متشکریم و برای جنابعالی آرزوی سلامتی و موفقیت می‌نمایم. ■ مصاحبه از: اشرف محمدنیا

عمومی اقتصاد کشور و تک محصولی بودن و اتکای به درآمد نفتی و در نتیجه، نداشتن پشتوانه ارزی در کشور در دوره مهندس موسوی و دوران ریاست جمهوری آقای هاشمی رفسنجانی و دوره اول ریاست جمهوری آقای خاتمی نتوانستم به این خواسته دست بایم تا اینکه این موضوع مجدداً در سال ۷۸ مورد توجه قرار گرفت و از اوایل سال ۷۹ به علت بهبود قیمت نفت و افزایش درآمد نفتی این موضوع به طور جدی مطرح شد.

آنچه مهم است، طی سال‌های گذشته سیاست چند نرخی بودن ارز تبعاتی را به همراه داشته است که این آثار را می‌توان در دو بخش داخلی و خارجی نام برد. نمود این سیاست در بخش داخلی همان ایجاد رانت‌های اقتصادی، رکود و تجمع ثروت در دست تعداد محدودی از افراد جامعه است، که در عین حال در بُعد خارجی نیز بی‌تأثیر نیست، زیرا چند نرخی بودن ارز موجب شود که وجهه اقتصادی کشور در میان کشورهای خارجی و همچنین در نزد سازمان‌های مالی و بین‌المللی متزلزل شود.

● به نظر شما، نرخ ارز بر چه اساسی باید تعیین شود؟

○ برای این کار روش‌ها و فرمول‌های پیچیده‌ای وجود دارد، از قبیل میزان تولید خالص داخلی، در آمد سرانه، درآمد ارزی، تراز بازرگانی و در واقع، توانایی‌های اقتصادی کشور که در مجموع موجب تعیین این نرخ خواهند بود.

● از نظر شما، بهترین گزینه نرخ ارز در بودجه سال آینده، چه قیمتی می‌تواند باشد؟

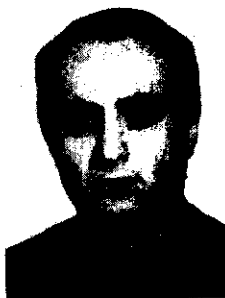
○ قیمت توافقی کارشناسان بانک مرکزی ۷۹۰ تومان است، اما برخی از کارشناسان و استادان دانشگاه، با این عدد موافق نیستند و معتقدند که باید در فرصت بدست آمده نرخ دلار را پایین‌تر آورد تا تورم در جامعه نیز کاهش یابد. از طرف دیگر، کارشناسان بانک مرکزی معتقدند که این مقدار کاهش، در صادرات کالاهای غیرنفتی تأثیری منفی دارد، اما برخی دیگر از کارشناسان و تحلیلگران اقتصادی معتقدند که این کاهش نرخ تأثیر فاحشی در صادرات کالاها نخواهد داشت.

به هر حال، مسلم است که افزایش قیمت دلار به ظاهر موجب افزایش درآمد دولت خواهد شد، در حالیکه همین افزایش موجب افزایش تورم و متضرر شدن دولت نیز می‌شود.

آنچه مسلم است، ما باید تلاش کنیم تا اقتصاد کشور را از دلاری شدن نجات دهیم و برای شروع این مسیر باید اجازه داد تا قیمت فعلی دلار ۵ تا ۱۰ درصد کاهش یابد که خود تأثیر مثبتی را در اقتصاد کشور خواهد داشت.

● برای تک نرخی کردن ارز در کشور چه شرایطی را باید مهیا کرد؟

○ ایجاد شرایط پایدار برای امنیت سرمایه‌گذاری یکی از

▲ دکتر حکیمی پور: برای یکسان سازی نرخ ارز فرصت بیشتری لازم است.